

Na osnovu člana 16. stav 4. Zakona o Vladi Zeničko-dobojskog kantona-Prečišćeni tekst ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona", broj: 7/10), Vlada Zeničko-dobojskog kantona, na prijedlog Ministarstva za poljoprivredu, vodoprivredu i šumarstvo, na 92. sjednici, održanoj 07.12.2012. godine, d o n o s i

ZAKLJUČAK

I.

Prihvata se Izvještaj o zdravstvenom stanju životinja u 2011. godini na području Zeničko-dobojskog kantona i mjerama za njegovo unapređenje Ministarstva za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu, kao obrađivača.

II.

Zaključak stupa na snagu danom donošenja.

Broj: 02-_____/12.
Datum, 07.12.2012. godine
Zenica

PREMIJER

mr.sci. Fikret Plevljak, dipl.ing.

DOSTAVLJENO:

1x Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu,
1x a/a.

**Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
ZENIČKO-DOBOJSKI KANTON
MINISTARSTVO ZA POLJOPRIVREDU,
ŠUMARSTVO I VODOPRIVREDU**

**IZVJEŠTAJ
O ZDRAVSTVENOM STANJU ŽIVOTINJA
NA PODRUČJU KANTONA I MJERAMA
ZA NJEGOVO UNAPREĐENJE
ZA 2011. GODINU**

ZENICA, NOVEMBAR 2012. GODINE

UVOD

Na području Zeničko-dobojskog kantona nalazi se veliki broj domaćih životinja, a čiju procjenu predstavljamo u prikazanoj tabeli.

Vrsta stoke	1990. godina broj grla statistički podatak	1996. godina broj grla procjena	2011. godina broj grla procjena
Goveda	89.480	30.000	40.000
Ovce	85.982	45.000	75.000
Svinje	54.709	9.965	10.000
Koze	1.500	2.300	6.000
Konji	5.622	2.475	2.000
Perad	508.100	132.000	1.500.000

Na osnovu gore navedenog, možemo zaključiti da Kanton ima raznovrstan broj domaćih životinja o čijem zdravstvenom stanju i prevenciji brinu slijedeće institucije: Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Zeničko-dobojskog kantona i Kantonalna uprava za inspekcijske poslove.

Prevenciju i zdravstvenu zaštitu domaćih životinja na području Zeničko-dobojskog kantona provodi Kantonalni veterinarski zavod, koji obavlja dijagnostičke postupke i epizootička istraživanja i Veterinarske stanice (organizacije).

Na području općina Zeničko-dobojskog kantona u 2011. godini, egzistira 22 Veterinarske organizacije. Od tog broja 6 je u državnom, a 16 u privatnom vlasništvu.

Na osnovu *Zakona o Veterinarstvu u BiH* ("Službeni glasnik BiH", broj: 34/02) i *Zakona o Veterinarstvu* ("Službene novine Federacije BiH", broj: 46/00) iste su obavezne da provode preventivne mjere i praćenje zdravstvenog stanja životinja na području svog djelovanja i o tome u vidu kvartalnih izvještaja dostavljaju podatke kantonalnom Ministarstvu za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu. U kantonalnom Ministarstvu se podaci analiziraju, obrađuju, evidentiraju i arhiviraju, a zatim se poduzimaju, po potrebi, odgovarajuće mjere iz nadležnosti, o čemu se detaljno izvještava federalno Ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva.

Također, kantonalno Ministarstvo vrši kontrolu suzbijanja i iskorjenjivanja zaraznih bolesti životinja od posebnog značaja za Federaciju BiH, a naročito se obraća pažnja na zoonoze.

Zoonoze su zarazne bolesti koje se prenose sa životinja na čovjeka, tako što pored zaštite zdravstvenog stanja životinja na direktan ili indirektan način se vrši i zaštita zdravlja ljudi.

Za sve aktivnosti na zdravstvenoj zaštiti životinja Kantona, bilo da potiču od kantonalnog Ministarstva ili od strane Federalnog Ministarstva ili Ureda za Veterinarstvo BiH, krajnji izvršioци su Veterinarske organizacije, a kontrolu izvršenih aktivnosti provodi Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona – kantonalna, Veterinarska inspekcija.

U 2011. godini Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu težište svoje aktivnosti po ovom pitanju usmjerilo je na:

1. *Mjere (cijepjenje) suzbijanja i iskorjenjivanja zarazne bolesti **bruceloze** (ovaca, koza i goveda)*
2. *Preventivna cijepjenja životinja protiv **Crnog prišta** (Antrax, bedrenica)*
3. *Vakcinacija svinja protiv **svinjske kuge***
4. *Dijagnostičko praćenje životinja čije mlijeko ide u javnu potrošnju,*
5. *Poduzimanje mjera protiv **Bjesnila** (Rabies)*
6. *Serološka pretraga konja na **IAK-a***
7. *Druge aktivnosti na razvoju i unapređenju zdravstvene zaštite životinja na području Kantona.*

1. **Mjere suzbijanja i iskorjenjivanja zarazne bolesti bruceloze (ovaca , koza i goveda)**

Na području Zeničko-dobojskog kantona u 2011. godini, u organizaciji sa Uredom za Veterinarstvo BiH, nastavljene su u kontinuitetu mjere masovne **vakcinacije** (cijepjenja) ovaca i koza u cilju suzbijanja i kontrole zarazne bolesti bruceloza. Tako je u 2011 godini na području Ze-do kantona vakcinisano ukupno 14.078 ovaca.

Mjere **dijagnostičkog** ispitivanja nisu se provodila kontinuirano, već su se se radila ispitivanja po potrebi, pozivu vlasnika ili po nalogu Kantonalnog veterinarskog inspektora, te je tako u 2011. godini dijagnostički ispitano **12.198** ovaca, koza, goveda i svinja na području Kantona. Od tog broja, dijagnosticirana su **3** goveda, na zaraznu bolest bruceloza. Općine sa pozitivnim uzročnikom bolesti : općina Visoko 1 pozitivan, općina Breza 1 pozitivan i 1 pozitivan na području općine Zenica.

Tabela 1.

Općina	Ovce	Goveda	Koze	Ukupno
Zenica	0	1	0	1
Žepče	0	0	0	0
Visoko	0	1	0	1
Zavidovići	0	0	0	0
Tešanj	0	0	0	0
Kakanj	0	0	0	0
Breza	0	1	0	1
Maglaj	0	0	0	0
Vareš	0	0	0	0
Doboj-jug	0	0	0	0
Usora	0	0	0	0
Olovo	0	0	0	0
ZDK	0	3	0	3

Tabela 1. Broj pozitivnih životinja (bruceloza) Zeničko-dobojskog kantona po općinama

Mjere za suzbijanje i iskorjenjivanje zaraznih bolesti propisane su *Zakonom o Veterinarstvu*, a provode se radikalno tj. ubijanje bolesnih životinja i neškodljivo uklanjanje istih u jamu grobnicu. Do danas su neškodljivo uklonjena sva seropozitivna grla, 3 grla životinja.

2. Preventivna cijepljenja životinja protiv Crnog prišta (Antrax , bedrenica)

Provođenje mjere preventivnog cijepljenja životinja protiv Crnog prišta (Antrax, bedrenica) planirano je na distriktnim područjima općina Kantona. Ova zarazna bolest sa životinja se prenosi na ljude od koje isti obolijevaju. Ustanovljeno je kao sporadično na području općina: Zenica, Kakanj, Olovo i Žepče. Da bi se bolest iskorijenila na navedenim područjima, *Pravilnik o mjerama za suzbijanje i iskorjenjivanje bedrenice kod životinja*, između ostalog, predviđa u članu 8. i 9. i kontinuirano cijepljenje prijemčivih životinja. U tu svrhu u budžetu Kantona planirano je 20.000 KM. Sa tim sredstvima provedeno je cijepljenje od strane Veterinarskih organizacija u općinama, i to:

U općini Zenica cijepljeno	300 grla
U općini Kakanj cijepljeno	200 grla
U općini Žepče cijepljeno	0 grla
U općini Olovo cijepljeno	150 grla
U općini Breza cijepljeno	150 grla
U općini Vareš cijepljeno	100 grla
U općini Visoko cijepljeno	200 grla
U općini Maglaj cijepljeno	150 grla
U općini Zavidovići cijepljeno	0 grla
U općini Usora cijepljeno	100 grla
U općini Tešanj cijepljeno	200 grla
U općini Doboju-jug cijepljeno	100 grla
UKUPNO:	1.650 grla

Na području Kantona u 2011. godini **nije** ustanovljen nijedan novi slučaj bolesti bedrenice.

5. Vakcinacija svinja protiv svinjske kuge

Svinjska kuga, veoma zarazna bolest svinja ne prenosi se na čovjeka. Liječenje je zabranjeno, a jedino djelotvorno u etiološkoj terapiji je hiperimuni serum. (cijepljenje ili vakcinacija). Uzročnik je virus (togavirus) koji se veoma brzo širi, a najčešće usljed prometa svinja, direktnim ili indirektnim međusobnim kontaktima životinja. Da bi se bolest iskorijenila ili svela na minimum na području Zeničko-dobojskog kantona, Naredba o mjerama kontrole zaraznih i parazitarne bolesti životinja i njihovom provođenju i finansiranju u 2011 godini određuje i predviđa vakcinaciju svinja protiv klasične kuge svinja, starijih od 60 dana. U tu svrhu u budžetu Kantona planirano je 10.000 KM. Sa tim sredstvima provedeno je cijepljenje od strane Veterinarskih organizacija u općinama, i to:

U općini Kakanj cijepljeno	90 grla
U općini Žepče cijepljeno	845 grla
U općini Visoko cijepljeno	54 grla
U općini Usora cijepljeno	861 grla
Ukupno :	1.850 grla

2. Dijagnostičko praćenje životinja čiji proizvodi idu u javnu potrošnju

Jedna od mjera stavljanja životinja pod veterinarsko-zdravstveni nadzor je uvođenje mliječnog kartona. Ova mjera provodi se redovno na području Kantona, a sprovodi se na kravama čiji proizvodi idu u javnu potrošnju. Dijagnostička ispitivanja za mliječni karton obuhvaćaju 4-5 bolesti ovisno od područja, a za veterinarsko javno zdravstvo interesantne su: bruceloza, tuberkuloza, leukoza, leptospiroza i mastitis, jer se iste putem mlijeka mogu prenijeti i na ljude. U 2011. godini ispitano je na:

- **Bruceloza** - 8.619 krava i bilo je 3 pozitivna reaktora,
- **Leukoza** – 6.517 krava i bilo je 3. pozitivna reaktora,
- **Leptospirozu** - nije vršena dijagnostika,
- **Tuberkulozu (TBC)** - 6.517 krava i nije bilo pozitivnih reaktora ,
- **Mastitis** - 4.517 krava.

2011. GODINA	Vrsta životinje	Bruceloza	Leukoza	Leptospiroza	Tuberkuloza	Mastitis
	Ovce	0	0	0	0	0
	Krave	8.619	6.517	0	6.517	4.517
	UKUPNO:	8.619	6.517	0	6.517	4.517

Tabela 2. Prikaz dijagnostičkog ispitivanja čiji proizvodi idu u javnu potrošnju

3. Poduzimanje mjera protiv Bjesnila (Rabies)

Bjesnilo je opasna virusna zarazna bolest iz skupine zoonoza od koje obolijeva više vrsta životinja i čovjek. Prenosi se ugrizom bolesne životinje, jer se u slini (pljuvački) nalazi uzročnik bolesti. Preventivna imunizacija na Rabies obavezna je mjera i provodi se jednom godišnje na svim općinama kantona. Ukupan broj vakcinisanih pasa na našem kantonu je 4.105.

U 2011. godini kod divljih životinja (lisica, vuk) bjesnilo se javljalo sporadično (po prijavi Veterinarskih stanica bilo je 1 pozitivan slučaj kod lisice).

4. Program zdravstvene zaštite životinja

Na osnovu poboljšane epizootiološke situacije u 2010. godini, koja se očitovala manje niskom pojavom zaraznih bolesti (*zoonoza*), u prvom redu Bruceloze kod domaćih životinja (ovaca i goveda), naložila je planiranje, organizovanje i preduzimanje mjera za njeno suzbijanje. U kantonalnom Budžetu za 2011. godinu planirana su sredstva u iznosu od 80.000,00 KM:

- imunizaciju protiv Crnog prišta 20.000,00 KM,*
- vakcinacija svinja protiv svinjske kuge 10.000,00 KM*
- naknada za ubijene životinje 15.000,00 KM,*
- pomoć u rješavanju pasa lotalica 10.000,00 KM,*
- serološka pretraka konja na IAK-a 10.000,00 KM*
- fond za vanredne situacije i naknada štete vlasnicima životinja kod naglih uginuća 5.000 KM,*
- dijagnostička ispitivanja na druga zarazna oboljenja 2.000,00 KM,*
- rezervni fond 8.000,00 KM.*

Za vakcinaciju (cijepjenje) ovaca na brucelozu u cijelosti su obezbijedena sredstva od Ureda za Veterinarstvo Bosne i Hercegovine.

PRIJEDLOG MJERA:

- 1. Neškodljivo ukloniti sva seropozitivna grla nakon potvrđene dijagnoze uz nadoknadu štete vlasnicima u svim slučajevima gdje su ispoštovani zakonski propisi i to u što kraćem roku.**
- 2. Nastaviti kontrolu prometa životinja (Veterinarska inspekcija – MUP).**
- 3. Pooštriti kriterij kontrole nomadenja ovaca na području Zeničko-dobojskog kantona od strane kantonalne Veterinarske inspekcije u saradnji sa federalnom Veterinarskom inspekcijom.**
- 4. Veterinarske stanice kao javna preduzeća privatizirati i od njih učiniti stručan, efikasan, dobro obučen i dobro opremljen servis za pružanje svih vrsta usluga iz oblasti veterinarstva.**
- 5. Pojačati veterinarsku inspekciju određenim brojem izvršilaca jer je potrebno pooštriti kontrolu i nadzor u proizvodnji i prometu namirnica životinjskog porijekla iz razloga što se velike količine ovih proizvoda stavljaju u promet.**
- 6. Što bolje uvezivanje subjekata u veterinarstvu: Ured za Veterinarstvo - Federalno Ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva – Kantonalno ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu – Kantonalna uprava za inspeksijske poslove - općine - veterinarske stanice.**
- 7. Obavezno nastaviti vakcinaciju, označavanje i upis u jedinstveni registar malih preživača (ovaza i koza).**

Propisi koji tretiraju zdravstvenu zaštitu životinja, a iz nadležnosti Ministarstva su slijedeći:

- *Zakon o Veterinarstvu u BiH* ("Sl. glasnik BiH", broj: 34/02);
- *Zakon o veterinarstvu* ("Službene novine Federacije BiH", broj: 46/00),
- *Odluka o mjerama kontrole Bruceloze malih preživača i uslovima za određivanje zdravstvenog statusa stada ovaca i koza u pogledu Bruceloze malih preživača* ("Službeni glasnik BiH", broj: 70/05);
- *Pravilnika o mjerama za suzbijanje i iskorjenjivanje bedrenice kod životinja* ("Službeni list SFRJ", broj: 39/88, preuzet "Službeni list R BiH", broj: 2/92 i 13/94);
- *Pravilnika o mjerama za suzbijanje i iskorjenjivanje tuberkuloze (TBC) goveda i svinja* ("Službeni list SFRJ", broj: 22/89 i 53/90, preuzet "Službeni list R BiH", broj: 2/92 i 13/94);
- *Pravilnika o mjerama za suzbijanje i iskorjenjivanje leptospiroze životinja* ("Službeni list SFRJ", broj: 6/88, preuzet "Službeni list R BiH", broj: 2/92 i 13/94);
- *Pravilnika o kontroli Q groznice* ("Službene novine Federacije BiH", broj: 33/00),
- *Pravilnik o mjerama kontrole bruceloze malih prezivara* (*Službeni glasnik BiH broj:43/09*).

Obrađivač :

Tabak Ermin

MINISTAR

Bojan Bošnjak

